EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 26.9.2024.
COM(2024) 423 final

Preporuka za

ODLUKU VIJEĆA

o izdavanju smjernica Komisiji za pregovore o produljenju Sporazuma između Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) i Organizacije za energetski razvoj Korejskog poluotoka (KEDO)

OBRAZLOŽENJE

1. UVOD

KEDO su 1995. osnovali SAD, Japan i Republika Koreja. Njegov je glavni cilj bio osigurati dva lakovodna nuklearna reaktora (projekt LWR) za Demokratsku Narodnu Republiku Koreju (DNRK – Sjeverna Koreja). Euratom je punopravni član KEDO-a od 1997. Sporazum kojim se uređuje članstvo Euratoma u Organizaciji za energetski razvoj Korejskog poluotoka (KEDO) istekao je 31. svibnja 2024.

U studenom 2023. Republika Koreja obavijestila je druge članove Izvršnog odbora KEDO-a (SAD, Japan i Euratom) o rezoluciji o produljenju KEDO-a za razdoblje 2024. – 2027. Japan je početkom 2024. pristao na produljenje KEDO-a, a SAD je tek nedavno izrazio svoju suglasnost, u srpnju 2024. Suglasnost još treba izraziti Euratom.

U skladu s postupkom utvrđenim u članku 101. drugom stavku Ugovora o Euratomu, Komisija pregovara o sporazumima između Euratoma i međunarodnih organizacija, kao što je KEDO, u skladu sa smjernicama koje je prethodno izradilo Vijeće. Vijeće zatim mora odobriti dogovoreni sporazum prije nego što ga Komisija može sklopiti u ime Euratoma. Stoga je izrada pregovaračkih smjernica Vijeća za Komisiju prvi korak u postupku produljenja sporazuma između Euratoma i KEDO-a. Zbog razloga navedenih u nastavku Komisija smatra da je u interesu Euratoma produljiti članstvo te stoga Vijeću podnosi preporuku kojom ga ovlašćuje da pregovara o produljenju članstva.

KEDO trenutačno nema operativne aktivnosti. Njegovo daljnje postojanje služi zaštiti financijskih i pravnih interesa njegovih članova, uključujući Euratom. Za produljenje članstva ne bi bio potreban financijski doprinos iz proračuna EU-a.

2. KONTEKST

Budući da DNRK nije ispunio svoje obveze neširenja oružja, operativne aktivnosti KEDO-a prekinute su 30. svibnja 2006. Međutim, godinu dana kasnije Izvršni odbor KEDO-a odlučio je da bi organizacija trebala i dalje postojati kao pravni subjekt iz sljedećih financijskih i pravnih razloga:

- *Potraživanje novčane naknade prema DNRK-u*

  Ta bi potraživanja prestala vrijediti da KEDO prestane postojati bez pravnog sljednika. Ukupna financijska potraživanja KEDO-a prema DNRK-u do sada odgovaraju sredstvima u iznosu od 1,89 milijardi USD. *[Napomena: KEDO nema preostalih potraživanja prema poduzeću Korea Electric Power Corporation (KEPCO), glavnom ugovaratelju.]* Jedan od mogućih načina raspodjele tih sredstava bila bi njihova podjela na temelju ukupnog postotka doprinosa svake ugovorne stranke koja doprinosi. U tom bi slučaju Euratom imao pravo na 4,7 %.

- *Jamčenje pravne zaštite članovima KEDO-a od odgovornosti ili zahtjeva za naknadu štete.*

  U rujnu 2011. DNRK je od KEDO-a zatražio naknadu u iznosu od 5,6 milijardi USD zbog toga što nije dovršio projekt LWR. Osim tog zahtjeva DNRK-a, potraživanja prema KEDO-u ili njegovim članovima mogla bi u teoriji proizlaziti od banaka u državnom vlasništvu preko kojih su Japan i Republika Koreja usmjerili svoje

financijske doprinose KEDO-u (JBIC odnosno KEXIM). Ti su doprinosi bili u obliku zajmova koji nisu u cijelosti otplaćeni.

- *Postojanje financijskih interesa u pogledu KEDO-ova glavnog ugovaratelja, KEPCO-a*.

  U skladu s uvjetima ugovora o raskidu između KEDO-a i KEPCO-a, KEPCO je preuzeo sve nepodmirene KEDO-ove obveze (uglavnom potraživanja od podugovaratelja) u zamjenu za stjecanje određenih sredstava KEDO-a. Pod određenim uvjetima, sve prekomjerne koristi koje bi KEPCO ostvario ponovnom prodajom ili ponovnom uporabom tih sredstava moraju se podijeliti s KEDO-om.

- *KEDO je i dalje vlasnik infrastrukture i drugih sredstava u DNRK-u*, u što je uloženo oko 500 milijuna USD. Ako KEDO prestane postojati, infrastruktura i sredstva postali bi vlasništvo DNRK-a.

Zadaće KEDO-a ograničene su na djelovanje kao kontaktna točka s DNRK-om, glavnim izvođačem KEDO-a KEPCO-om, zajedno s japanskom bankom za međunarodnu suradnju (JBIC) i korejskom bankom za izvoz i uvoz (KEXIM), kao i na izvješćivanje članova Izvršnog odbora i njihovu koordinaciju.

To „formalno postojanje KEDO-a na papiru” dosad se financiralo isključivo iz sredstava KEDO-a koja još uvijek postoje, dakle bez dodatnog financijskog doprinosa njegovih članova.

3. SADAŠNJE ČLANSTVO EURATOMA U KEDO-U

O članstvu Euratoma u KEDO-u ponovno se pregovaralo 2007. kako bi se zadržalo članstvo u smanjenom KEDO-u „na papiru”.

Ta je odluka odražavala stajalište da je u interesu Euratoma da zadrži članstvo. U suprotnom bi Euratom izgubio pravo na dio mogućih koristi koje bi KEPCO mogao ostvariti prodajom bivše opreme KEDO-a ili bilo kojim plaćanjem DNRK-a KEDO-u. Euratom bi kao član imao pravo na udio razmjeran njegovu udjelu u ukupnim plaćenim doprinosima, tj. do najviše 89 milijuna EUR (taj se iznos temelji na doprinosima Euratoma i ne uključuje kamate).

Nadalje, da je prestao biti član, Euratom ne bi mogao ostvariti svoja zakonska prava u pogledu KEDO-ovih sredstava u DNRK-u. Naposljetku, u slučaju moguće odgovornosti ili zahtjeva za naknadu štete Euratom bi izgubio kontrolu nad zaštitom koja se trenutačno dodjeljuje članovima KEDO-a zbog činjenice da organizacija i dalje postoji kao pravni subjekt.

Taj je pristup primijenjen za produljenje sporazuma s KEDO-om 2012., 2015., 2018. i 2021.

4. ODLUKA O NASTAVKU POSTOJANJA KEDO-A KAO PRAVNOG SUBJEKTA NAKON 31. SVIBNJA 2024.

Glavni razlozi zbog kojih su ostali članovi Izvršnog odbora odlučili da KEDO i dalje postoji nakon 31. svibnja 2024. su isti, a to su:

(a) potraživanje novčane naknade prema DNRK-u;

(b) kontinuirana zaštita četiriju punopravnih članova KEDO-a od pravnih zahtjeva od DNRK-a, bez obzira na to jesu li lažna ili ne;

(c) zadržavanje zakonskih prava na infrastrukturu i sredstva u vlasništvu KEDO-a u DNRK-u i

(d) mogućnost da će glavni izvođač KEDO-a za projekt LWR morati KEDO-u nadoknaditi troškove u kasnijoj fazi, nakon dovršetka ponovne prodaje bivše KEDO opreme.

Postojeći sporazum kojim se uređuje Euratomovo članstvo u KEDO-u istekao je 31. svibnja 2024. Komisija će morati pregovarati o daljnjem članstvu na temelju pregovaračkih smjernica koje će odobriti Vijeće.

Kao i u prethodnim produljenjima, u direktivama Vijeća trebalo bi uzeti u obzir da će se KEDO i dalje u potpunosti financirati iz postojećih sredstava te da stoga nastavak članstva Euratoma neće biti na teret proračuna EU-a. Taj bi uvjet, koji je bio uključen u prethodne sporazume o produljenju, trebao i dalje biti naveden u svakom sporazumu o produljenju s KEDO-om.

Osim toga, za buduća produljenja sporazuma s KEDO-om trebalo bi slijediti pojednostavnjeni pristup koji se temelji na širem mandatu Vijeća za pregovore o budućim produljenjima, imajući na umu da su prethodni postupci tog produljenja bili ponovljeni i dugotrajni te da nema potrebe za financijskim obvezama Euratoma i država članica. Taj širi mandat uključivao bi mogućnost da Komisija pregovara o više od jednog sporazuma o produljenju, sve dok produljenje članstva Euratoma u KEDO-u ne utječe na proračun EU-a.

5. ZAKLJUČAK

Argumenti koji su doveli do odluke o nastavku članstva nakon 2007., a zatim nakon 2012., 2015., 2018. i 2021. i dalje su valjani. Nastavak članstva Euratoma u KEDO-a „na papiru” nakon 31. svibnja 2024. i dalje je najbolji način da se zaštite interesi Euratoma. Zadržavanjem članstva nakon tog datuma Euratom će i dalje imati mogućnost, iako vrlo malu, povrata (do najviše 89 milijuna EUR) u slučaju da glavni ugovaratelj KEDO-a nadoknadi troškove nakon ponovne prodaje opreme ili ako KEDO-ovo potraživanje prema DPRK bude uspješno. Daljnjim članstvom pruža se i najbolja zaštita od svih mogućih zahtjeva za naknadu štete te će se Euratomu omogućiti da ostane izravno uključen u sve rasprave (u KEDO-u i s trećim stranama) o tim pitanjima.

Stoga Komisija preporučuje da Vijeće donese sljedeću Odluku o ovlašćivanju Komisije da pregovara o produljenju Sporazuma između Euratoma i KEDO-a na temelju nacrta pregovaračkih smjernica.

Preporuka za

ODLUKU VIJEĆA

o izdavanju smjernica Komisiji za pregovore o produljenju Sporazuma između Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom) i Organizacije za energetski razvoj Korejskog poluotoka (KEDO)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, a posebno njegov članak 101. drugi stavak,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

budući da:

(1) Sporazum između Euratoma i KEDO-a prestao je važiti 31. svibnja 2024.

(2) Očekuje se da će izvršni odbor KEDO-a odlučiti da KEDO nastavi djelovati kao međunarodna organizacija nakon 31. svibnja 2024.

(3) Iz financijskih i pravnih razloga u interesu je Euratoma da nastavi biti član KEDO-a,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Komisiju se ovlašćuje da, u ime Euratoma, pregovara o produljenju članstva Euratoma u KEDO-u, u skladu s pregovaračkim smjernicama utvrđenima u Prilogu.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Komisiji.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Vijeće
Predsjednik